

5.2.2018

ÁLLÁSFOGLALÁSI INDÍTVÁNY

benyújtva a Bizottság alelnöke/az Unió külügyi és biztonságpolitikai főképviselője nyilatkozatát követően

benyújtva az eljárási szabályzat 123. cikkének (2) bekezdése alapján

az emberi jogok jelenlegi törökországi helyzetéről
(2018/2527(RSP))

**Bodil Valero, Rebecca Harms, Jordi Solé, Barbara Lochbihler, Ska Keller,
Igor Šoltes, Josep-Maria Terricabras**
a Verts/ALE képviselőcsoport nevében

Az Európai Parlament állásfoglalása az emberi jogok jelenlegi törökországi helyzetéről (2018/2527(RSP))

Az Európai Parlament,

- tekintettel korábbi állásfoglalásaira, különösen az EU és Törökország közötti kapcsolatokról szóló 2016. november 24-i¹, az újságírók törökországi helyzetéről szóló 2016. október 27-i² és a Törökországról szóló 2015. évi jelentésről szóló 2016. április 14-i³ állásfoglalására,
  - tekintettel Federica Mogherini alelnök/főképviseelő és Johannes Hahn biztos közös nyilatkozataira, különösen az Amnesty International törökországi szervezete elnöke, Taner Kılıç szabadon bocsátását elrendelő bírósági határozat visszavonásáról és a Török Orvosszövetség végrehajtó bizottsága tagjainak őrizetbe vételéről szóló 2018. február 2-i, valamint a Velencei Bizottság török alkotmánymódosításokkal kapcsolatos véleményéről és a legújabb eseményekről szóló 2017. március 13-i nyilatkozatára,
  - tekintettel a Törökországról szóló hetedik éves jelentésre, amelyet a Bizottság 2017. szeptember 6-án tett közzé,
  - tekintettel az ENSZ Emberi Jogi Főbiztosa Hivatalának a délkelet-törökországi emberi jogi helyzetről szóló 2017. március 10-i jelentésére,
  - tekintettel a Törökországgal kapcsolatos, 2005. október 3-i uniós tárgyalási keretre,
  - tekintettel a Tanács Törökországról szóló 2016. július 18-i következtetéseire,
  - tekintettel az Előcsatlakozási Támogatási Eszköz (IPA II) létrehozásáról szóló 2014. március 11-i 231/2014/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletre⁴,
  - tekintettel a véleménynyilvánításnak az emberi jogok európai egyezményében (EJEE) és a Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmányában (ICCPR) rögzített szabadságára, amelyeknek Törökország is részes fele,
  - tekintettel az Európa Tanács emberi jogi biztosa által kiadott memorandumokra,
  - tekintettel az Európa Tanács emberi jogi biztosának a törökországi szükségállapot során hozott intézkedésekről szóló, 2016. július 26-i nyilatkozatára,
  - tekintettel eljárási szabályzata 123. cikkének (2) bekezdésére,
- A. mivel a 2016. júliusi sikertelen puccskísérlet, valamint a nyilvános gyülekezést megtiltó és az elnök számára a rendeleti úton való kormányzást lehetővé tevő szükségállapot

---

¹ Elfogadott szövegek, P8_TA(2016)0450.

² Elfogadott szövegek, P8_TA(2016)0423.

³ Elfogadott szövegek, P8_TA(2016)0133.

⁴ HL L 77., 2014.3.15., 11. o.

kihirdetése óta Törökországban drámai módon romlik a demokrácia és a jogállamiság helyzete;

- B. mivel továbbra is rendőri és igazságügyi zaklatás, önkényes letartóztatás, utazási tilalom és számos más korlátozó intézkedés irányul mindenkre (közszolgákra és katonai állományra, felsőoktatási dolgozókra és tanárookra, üzletemberekre és hétköznapi polgárookra), akit azzal gyanúsítanak, hogy a Hizmet/Gület mozgalomhoz tartozik, vagy támogatja a kurd mozgalmakat és a jelenlegi kormányt bíráló civil társadalmi szervezetek részéről megnyilvánuló véleményeket és aktivistákat (újságírók, jogászok, felsőoktatási dolgozók, írók, művészek és nem kormányzati szervezetek alkalmazottai);
- C. mivel 2016 óta több mint 6 millió polgár ellen folytattak igazságügyi vagy rendőrségi nyomozást pusztán gyanú alapján, gyakran mindössze a közösségi médiában megjelenő bejegyzésekhez fűzött hozzászólás vagy a bejegyzések megosztása miatt; mivel több, mint 107 000 embert bocsátottak el munkahelyéről megfelelő eljárás nélkül, és mivel a fellebbezések elbírálására létrehozott hétfős bizottság felállítását követően egy évvel a felülvizsgált ügyek száma nem éri el a 100-at, és majdnem az összes fellebbezést elutasították;
- D. mivel 2018. január 12-én az isztambuli büntetőbíróságok úgy határoztak, hogy fenntartják két fogva tartott újságíró, Mehmet Altan és Şahin Alpay letartóztatását, mindössze néhány órával azután, hogy az alkotmánybíróság úgy ítélte meg, hogy őrizetbe vételük során megsértették jogaikat, és elrendelte szabadon bocsátásukat, ami bizonyítja, hogy sérült az igazságszolgáltatás függetlensége Törökországban;
- E. mivel Törökország elrendelte a kritikusnak tekintett honlapok blokkolását vagy leállítását; mivel több tucat médiaorgánusot bezártak, több ezer újságíró és médiamunkás veszítette el munkahelyét, mellettük rengeteg személynek zárolták a vagyonát és/vagy megtiltották az ország elhagyását; mivel a Riporterek Határok Nélkül szerint több mint 300 újságíró és médiamunkás van börtönben, így „Törökország lett a világ legnagyobb, médiamunkásokat fogva tartó börtöne”; mivel a külföldi újságírókat sem kímélték, amit Deniz Yücel, a Die Welt című lap német újságírója esete is illusztrál, aki majdnem egy évet töltött börtönben vádemelés nélkül; mivel Törökországban szinte teljesen megszűnt a független tudósítás és a független média;
- F. mivel 2018. január 11-én a török parlament szavazással megfosztotta képviselői jogállásától a Szaharov-díjjal kitüntetett kurd Leyla Zaná; mivel korábban a Demokrata Néppárt öt másik képviselőjét is megfosztották mandátumától; mivel 2016 májusában más ellenzéki képviselők mellett a Demokrata Néppárt 59 képviselőjéből 55-nek – a Török Nagy Nemzetgyűlés közel egyharmadának – felfüggesztették képviselői mentelmi jogát, hogy lehetővé tegyék a vádemelést velük szemben;
- G. mivel 2017. december 8-án biztonsági okokból megtiltották, hogy a Demokrata Néppárt társvezetője, Selahattin Demirtaş – aki társával, Figen Yükseskağ-gal együtt több, mint egy éve őrizetben volt – megjelenjen a bíróság előtt, és mivel a bíróság úgy határozott, hogy 2018. február 14-i következő meghallgatásáig őrizetben kell maradnia;
- H. mivel 2016 júliusában több száz kurd politikust, köztük polgármestereket és tartományi pártvezetőket tartóztattak le és/vagy távolítottak el hivatalukból Délkelet-Törökországban, és helyükre a Belügyminisztérium által kinevezett személyek kerültek;

- I. mivel több, mint 300 török állampolgárt vettek őrizetbe, amiért a közösségi médiában közzétett bejegyzésekben bírálták a török katonai erők kurdok ellen irányuló szíriai benyomulását; mivel az Afrin elleni török támadás és a szíriai kormány idlibi offenzívája miatt több százezer belső menekült szír állampolgár menekül a török határ felé, ami további megpróbáltatásokat okoz számukra;
- J. mivel Törökországban több mint 300 nem kormányzati szervezetet és civil társadalmi szervezetet állítottak le – köztük a legnagyobb gyermekjogi NGO-t (Gündem Çocuk), nőjogi NGO-kat, a lakhelyüket elhagyni kényszerült személyeket és menekülteket segítő NGO-kat –, és számos tagjukat, például Osman Kavala békeaktivistát, a Nemzetközi Béke- és Megbékélési Kezdeményezés alapítóját, valamint Selçuk Kozagaçlı and Engin Gökoğlu ügyvédek, a Népi Ügyvédi Iroda – a rendőri erőszak és az emberi jogok más állami tisztviselők által elkövetett egyéb megsértése áldozatait képviselő elismert szervezet – munkatársait letartóztatták; mivel Engin Gökoğlu látja el azok két közismert tanár, Nuriye Gülmen és Semih Özakça jogi képviselőjét is, akik elbocsátásuk elleni tiltakozásul közel egy éve éhségsztrájkot folytatnak, és akiknek egészsége visszafordíthatatlan károsodást szenvedett; mivel 2017. november 22-én egy isztambuli bíróság úgy határozott, hogy meghosszabbítja Taner Kılıç, az Amnesty International törökországi szervezete elnöke, valamint több más emberijog-védő előzetes letartóztatását;
- K. mivel 2016 augusztusában az Európa Tanács Kínzás, Embertelen vagy Megalázó Bánásmód vagy Büntetések Megelőzésére Létrehozott Európai Bizottsága börtönöket látogatott meg Törökországban, és 2016 novemberében beszámolt a török hatóságoknak megállapításairól; mivel a török kormány mindeddig nem hozta nyilvánosságra ezt a jelentést, és nem tett közzé semmilyen információt a kínzással vagy rossz bánásmóddal kapcsolatos vádakkal összefüggő panaszok vagy nyomozások számával kapcsolatban;
- L. mivel a 2016. július 15-i események pontos lefolyásával kapcsolatban számos kérdés mind a mai napig megválaszolatlan, és mivel több ezer gyanúsított török állampolgár esetében nem került elő semmilyen bizonyíték arra, hogy bármilyen módon összefüggésbe hozhatók a sikertelen puccskísérlettel;
- M. mivel puccskísérlet után korlátozott időre indokolható lehet szükségállapot kihirdetése a demokratikus intézmények megóvása, az országban a stabilitás és a biztonság helyreállítása és a puccs résztvevőinek igazságszolgáltatás elé állítása érdekében; mivel azonban a Törökországban bevezetett korlátozások jóval meghaladják a nemzetközi emberi jogi jogszabályok értelmében megengedhető mértéket, és kimerítik a szükségállapotról vonatkozó jogszabályokkal való kirívó visszaélés fogalmát;
1. mélységes aggodalmát fejezi ki az alapvető szabadságok és a jogállamiság folyamatos romlása miatt Törökországban; elítéli az önkényes fogva tartás és az igazságügyi és közigazgatási zaklatásnak az Erdoğan-kormányval szemben kritikusnak tekintett és a török kormány által a puccskísérletért felelősnek tartott Hizmet/Gülen mozgalommal vagy a sommásan „terrorista tevékenységek” elkövetőiként besorolt kurd politikai csoportokkal való kapcsolattal vádolt török polgárok tízezreinek üldözésére irányuló alkalmazását;
  2. egyre több bizonyítékot lát arra, hogy Törökországban megszűnt a hatalmi ágak szétválasztása;

3. rendkívül sajnálatosnak tartja, hogy a török parlament 2018. január 18-án hatodik alkalommal meghosszabbította a szükségállapotot, és felszólít annak megszüntetésére;
4. felszólít az önkényesen őrizetbe vett és a bűncselekmények elkövetését alátámasztó alapos bizonyítékok nélkül terrorista tevékenységekkel megvádolt valamennyi személy azonnali és feltétel nélküli szabadon bocsátására; különösen felháborítónak tartja az Amnesty International elnöke, Taner Kılıç 2018. február 1-jei újbóli letartóztatását, amelyet ugyanaz a bíróság rendelt el, amely – miután egy másik bíróság felülvizsgálta az ítéletet – az előző nap elrendelte feltételes szabadlábra helyezését, ily módon leleplezve a török jogi rendszer működésképtelenségének mértékét;
5. emlékezteti Törökországot arra, hogy az uniós tagjelölt országokra a tagállamokkal megegyező alapvető normák alkalmazandók, nevezetesen a jogállamiság és az emberi jogok tiszteletben tartása – a tisztességes tárgyaláshoz való jogot is beleértve –, és sürgeti a török hatóságokat, hogy térjenek vissza az ártatlanság védelme elvének alkalmazásához; emlékeztet továbbá a kisebbségekkel szembeni megkülönböztetés tilalmának elvére, különös tekintettel a kurdokra és a romákra, akiknek egyenlő joguk van kultúrájuk kifejezésére és a szociális juttatásokhoz való hozzáférésre;
6. elítéli a Leyla Zaná parlamentari képviselői jogállásától megfosztó legutóbbi határozatot és a Demokrata Néppárt képviselőit érintő korábbi hasonló határozatokat, és szorgalmazza jogállásuk haladéktalan visszaállítását; együttérzését fejezi ki azon legitim módon megválasztott parlamentari képviselők iránt, akiket letartóztatásnak és megfélemlítésnek vetettek alá, és szorgalmazza mandátumuk és a bíróság előtti megfelelő védekezéshez való joguk tiszteletben tartását, valamint szabadon bocsátásukat;
7. bírálja a helyi választott képviselők önkényes leváltását, ami tovább rombolja Törökország demokratikus struktúráját;
8. rendkívül aggasztónak tartja és elítéli Törökország beavatkozását a szíriai Afrinban, amely eddig megmenekült az erőszakos konfliktustól, és több százezer, Szíria más térségeiből érkező belső menekültnek nyújtott menedéket; sürgeti Törökországot a hadműveletek leállítására;
9. együttérzését fejezi ki annak a több mint 100 000 tisztviselőnek, akiket száműztek a közszoalgalatból, megállapítja, hogy a Törökországban meglévő fellebbviteli mechanizmusok nem jelentenek hatékony belföldi jogorvoslatot, és várja, hogy az Emberi Jogok Európai Bírósága rövidesen állást foglaljon ebben az ügyben;
10. sajnálatát fejezi ki az LMBTI-szervezetek által rendezett események közelmúltbeli betiltását, és külön elítéli az összes LMBTI-rendezvényre vonatkozó általános tilalmat Ankarában; elítéli az LMBTI-személyekkel szembeni rendőri és bírósági zaklatást, vádemeléseket és önkényes letartóztatásokat; ezért mélyen aggasztónak tartja Diren Coşkun éhségstrájkját, és felhívja az illetékes intézményeket, hogy gondoskodjanak egészségéről és jólétéről; határozottan elítéli Ali Erol, a Kaos GL társalapítója és mások nemrégiben történt letartóztatását; kiemeli, hogy ez a véleménynyilvánítás és a gyülekezés szabadságához való, a török alkotmány 26., 33. és 34. cikkében, valamint a Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmányának 19. és 21. cikkében biztosított jog súlyos megsértése; felhívja a török hatóságokat, hogy haladéktalanul

vonják vissza a tilalmat, és állítsák vissza a véleménynyilvánítás és a gyülekezés szabadságához való jogot; kitart amellett, hogy minden gyűlölet-bűncselekményben – például a transznemű nők elleni gyűlöletgyilkosságban – résztvevő valamennyi személyt felelősségre kell vonni bűneikért, és a jogszabályoknak megfelelő büntetésben kell részesíteni;

11. felhívja a török kormányt, hogy hozza nyilvánosságra az Európa Tanács kínzás megelőzésével foglalkozó bizottsága 2016. novemberi jelentését;
12. felhívja az Európai Unió Ankarában működő küldöttségét, hogy a tagállami nagykövetségekkel együtt vállaljon vezető szerepet és nyújtson koordináló támogatást a szükségállapotra vonatkozó jogszabályok alapján bűncselekményt alátámasztó bizonyítékok nélkül őrizetbe vett török állampolgároknak, különösen az emberijogvédőknek, parlamenti képviselőknek és újságíróknak, ugyanakkor a puccskísérletben közvetlen részvétellel vádolt személyeknek is, valamint adott esetben biztosítson számukra nyilvános támogatást különösen a perek nyomon követése és megfigyelése, a börtönlátogatási engedélyek kérelmezése és a török hatóságok minden szintjéhez címzett nyilatkozatok kiadása révén;
13. szorgalmazza a Török Nagy Nemzetgyűlés uniós parlamenti támogatási tevékenységekben való részvételének befagyasztását mindaddig, amíg az ellenzéki Demokrata Néppártba tartozó szinte valamennyi képviselő mentelmi jogának felfüggesztése érvényben van, és amíg az ellenük indított vádeljárás folyamatban van;
14. úgy véli, hogy az EU–Törökország vámunió korszerűsítése mindaddig leküzdhetetlen nehézségekbe ütközik, amíg sérül a jogállamiság és az igazságszolgáltatás függetlensége és pártatlansága Törökországban;
15. ismételten felhívja a Bizottságot, hogy vegye figyelembe a törökországi fejleményeket az Előcsatlakozási Támogatási Eszköz (IPA) alapjainak felülvizsgálata során, valamint hogy értékelje a török civil társadalom támogatásának növelésére vonatkozó konkrét lehetőségeket; hangsúlyozza, hogy nem szabad pénzeszközökben részesíteni a jogállamiság lebontásában részt vevő vagy ezért felelős török minisztériumok, mint például az Igazságügyi Minisztérium által közvetlenül irányított projekteket;
16. emlékeztet a Törökországgal folytatott csatlakozási tárgyalások hivatalos felfüggesztésére irányuló felhívására, amennyiben a kormány által javasolt és népszavazás útján jóváhagyott alkotmányos reformokat változatlan formában hajtják végre, mivel az új alkotmány nem tartja tiszteletben a koppenhágai kritériumokat, és azt sugallja, hogy a török jogalkotók már nem törekszenek az Európai Unióba való integrációra;
17. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást a Bizottság alelnökének / az Unió külügyi és biztonságpolitikai főképviseelőjének, a Tanácsnak, a Bizottságnak, a tagállamok kormányainak és parlamentjeinek, valamint Törökország kormányának és parlamentjének.